

Geográfus Hírlevél

5.

Következő hírzárás 2007. május 15.
GH6 megjelenése 2007. június 1.

Szeged, 2007. február 15.

Tartalomjegyzék

Tudományos és oktatási események	3
Itthon	3
Külföldön	4
Eróziós kerekasztal - 2006	9
A tanárképzés az új, többlépcsős felsőoktatási rendszerben.....	10
A földrajz és a munkaerőpiac	12
A földrajzos képzés jövője Szombathelyen	13
Néhány változás az OTKA pályázatok benyújtásának, értékelésének folyamatában.....	14
Geográfus ösztöndíjasként Észak-Írországban	16
GEO-INFO-GRÁFUSOK - Pályakezdő geoinformatikus szakemberek tapasztalatai	18
„Álmodtam, egy világot magamnak...”	29
EGEA Magyarországon, újra.....	31
Gyöngyös-Mátravidéki Osztály alakult,	31
A földrajztanár elektronikus eszközkészlete.....	32

Tudományos és oktatási események

Itthon

2007. március 2-3., **I. Terület- és vidékfejlesztési konferencia**, Kaposvári Egyetem
Info: <http://www.gtk.u-kaposvar.hu>

2007. március 12-14., **A földméréstől a geoinformatikáig**, Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Kara, Székesfehérvár
Info: <http://gisopen.geo.info.hu>

2007. március 23., **A régiók a Kárpát-medencén innen és túl**, Eötvös József Főiskola, Gazdálkodástudományi Intézet, Baja
Info: gulyas1@t-online.hu

2007. március 23-24., **Karsztfejlődés**, Berzsenyi Dániel Főiskola, Földrajz és Környezettudományi Intézet, Szombathely
Info: vmarton@bdf.hu

2007. április 19-20., **Műszaki Térinformatika Konferencia**, Műszaki Térinformatika Egyesület, Debrecen, Kölcsey Központ
Info: www.gita.hu

2007. április 20-21., **Szerencs, Dél-Zemplén központja**, Tájföldrajzi konferencia, Nyíregyházi Bessenyei György Főiskola, a szerencsi Bocskai István Gimnázium, a MFT és az MTA Szabolcs -Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testülete
Info: vitanyib@big.szerencs.hu

2007. szeptember 7., **I. Magyar Turizmusföldrajzi Szimpózium**, Budapest, Kodolányi János Főiskola Budapesti Oktatási Központja
Info: csapkam@sparc.core.hu

2007. november 8-10., **Települési környezet konferencia**, Debrecen
Info: <http://geo.science.unideb.hu/taj/page/telkonf2007.html>

Külföldön

2007. február 28., **GIS in Historical Research: A free one day workshop**, University of York, King's Manor, York, Anglia

<http://ahds.ac.uk/history/hgis/seminar-york.htm>

2007. március 1-2., **Intergeo East. Trade Fair and Conference for Land Management, Geoinformation, Building Industry and Environment**, Szófia, Bulgária

www.intergeo-east.com

2007. március 1-3., **2nd. International Trade fair of Geodesy, Cartography, Navigation and Geoinformatics**, Prága, Csehország

<http://www.igeos.cz/pages/conference.htm>

2007. március 5-7., **Open Source GIS Users Meeting. Geographic Resources Analysis Support System**, Universitat de Girona, Girona, Spanyolország

<http://www.sigte.udg.es/jornadassiglibre/>

2007. március 9., **NATUR Kongress 2007, Wachstum in Natur und Wirtschaft**, Basel, Svájc

<http://www.naturbasel.ch/veranstaltungen/kongress/natur-kongress-207/>

2007. március 27-29., **6th International Conference on Urban Air Quality**, Cyprus International Institute for the Environment and Public Health and Harvard School of Public Health, Ciprus

<http://www.urbanairquality.org>

2007. március 29–31., **III. Kárpátmedencei környezettudományi konferencia**, Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem Természettudományi és Művészeti Kara – Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara, Kolozsvár

Info: negele@sapientia.ro

2007. március 29–31., **FIG Commission, Annual Meeting 2007 and Workshop on „Spatial Information Management toward Legalizing Informal Urban Development”**, Athén, Görögország

http://www.psdadm.gr/fig_com3_wpla.htm

2007. április 10-11., **International Geographical Union Commission for Geographical Education British Sub-Committee with HERODOT**, London, Nagy-Britannia

<http://hopelive.hope.ac.uk/international/karld/igu/events.html>

2007. április 10-11., **Changing Geographies: Innovative Curricula**, International Geographical Union, London, Anglia

Info: sjcatling@brookes.ac.uk

2007. április 11-13., **GISRUK 2007 Geographical Information Science Research Conference, National Centre for Geocomputation, Department of Computer Science**,

Department of Geography, National Institute for Regional and Spatial Analysis
Maynooth, Írország
<http://ncg.nuim.ie/gisruk/>

2007. április 11-13., **4th IEEE GRSS/ WG III/2+5, VIII/1, VII/4 Joint Workshop on Remote Sensing & Data Fusion over Urban Areas; 6th International Symposium on Remote Sensing of Urban Areas**, International Society for Photogrammetry and Remote Sensing, Párizs, Franciaország
http://tlc.unipv.it/urban_2007/index.htm

2007. április 16-18., **Framing Land Use Dynamics II.**, Utrecht Univ., Utrecht, Hollandia
<http://www.geo.uu.nl/homegeosciences/research/researchinstitut/pgri/fludii/41058main.html>

2007. április 17-21., **Annual Meeting, Association of American Geographers**, San Francisco, USA
<http://www.aag.org/annualmeetings/SF2007/index.cfm>

2007. április 23-25., **2007 ESRI Business GeoInfo Summit**, Dallas, Westin Park Central, Egyesült Államok
<http://www.esri.com/events/geoinfo/index.html>

2007. április 25-27., **Sustainable Development 2007, Third International Conference on Sustainable Development and Planning**, Algarve, Portugália
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2007/sustain2007/2.html>

2007. május 2-4., **Reliability And Risk Analysis For Engineers**, Ashurst Lodge, Ashurst, Southampton, Egyesült Királyság
<http://www.wessex.ac.uk/programmes/risk.html>

2007 május 7-11., **Identifying Geospatial Solutions ASPRS 2007 Annual Conference**, Tampa, Egyesült Államok
<http://www.asprs.org/tampa2007/>

2007 május 8-11., **The European Information Society: Leading the way with geo-information, 10th AGILE International Conference on Geographic Information Science**, Aalborg, Dánia
<http://www.agile-online.org/>

2007 május 8-11., **2nd International Vienna real Estate Conference. 12th International Conference on Urban Planning, Regional Development and Information Society GeoMultimedia 007: Strategies, Concepts, Plans, projects and their Successful Implementation in Urban, Regional and Real estate Development.** Bécs, Ausztria
http://www.corp.at/Download/CORP2007_draft_v3_E.pdf

2007. május 21-24., **International Conference on Landslides and Climate Change – Challenges and Solution**, Ventnor, Wight szigete, Egyesült Királyság
<http://www.coastalwight.gov.uk/conference.htm>

2007. május 22-25., **3rd International Symposium on Geoinformation for Disaster Management**, Toronto, Kanada
<https://www.cig-acsg.ca/cig2007/english/>

2007. május 23-25., **Fourth International Conference on River Basin Management Including all aspects of Hydrology, Ecology, Environmental Management, Flood Plains and Wetlands**, Kos, Görögország
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2007/rm07/index.html>

2007. május 24-25., **UNECE WPLA Workshop, Effective and Sustainable Land Management – A permanent challenge for each society**, München, Németország
<http://www.landentwicklung.bayern.de/wpla/>

2007. május 29-31., **1. NÁRODNÍ KONGRES GIS "Geoinformatika pro každého", Česká asociace pro geoinformace pořádá**, Mikulov, Csehország
<http://www.kongres-gis.cz/>

2007. június 4-7., **27th EARSeL Symposium, 3rd Workshop Remote Sensing of the Coastal Zone, From Inland to Marine Waters**, Bolzano, Olaszország
<http://milano.irea.cnr.it/EARSeL/index.html>

2007. június 5-9., **The 5th International Symposium on Digital Earth (ISDE5)**, San Francisco, Egyesült Államok
<http://www.isde5.org/>

2007. június 5-9., **Scientia Est Potentia**, FIG Commission 2 Symposium, Prága, Csehország
http://geoinformatics.fsv.cvut.cz/wiki/index.php/Main_Page

2007. június 5-9., **ISPRS WG II/7 Workshop - 5th International Symposium on Spatial Data Quality**, Enschede, Hollandia
<http://www.itc.nl/issdq2007/>

2007. június 14-17., **Alternatives for Sustainable Agrorural Development, Agricultural Tourism and Montain Tourism from the EU perspective**, Vaideeni - Râmnicu Vâlcea, Románia
anaianas@cbg.uvt.ro

2007. június 15-17., **Landscape classification, Theory and Practice**, Varsó, Lengyelország
Info: tel. +(48) (22) 5520755 vagy 5520633, fax. +(48) (22) 5521521
e-mail: landscape.wgsr@uw.edu.pl

2007. június 22-24., **Geography and the Humanities, AAG**, Charlottesville, Egyesült Államok
<http://www.aag.org/humanities/index.cfm>

2007. június 25-30., **Changing Soils in a Changing World, 5th European Society for Soil Conservation**, Palermo, Olaszország
<http://www.esscpalermocongress.it/prima.htm>

2007. július 2-11., **The Modelling of (Spatial) Interaction, 20th ERSA / 2nd PREPARE Summer Institute, European Regional Science Association**, Pozsony, Szlovákia
<http://www.ersa.org/prepare/summerschool2007.html>

2007. július 8-12., **IALE WORLD CONGRESS 2007, 25 years Landscape Ecology, Scientific Principles in Practice**, Wageningen, Hollandia
<http://www.iale2007.com/>

2007. július 20-25., **International Conference on Computational Information Technologies for Environmental Sciences: CITES-2007**, Tomszk, Oroszország
<http://www.scert.ru/en/news/83/?section=list>

2007. július 23-27., **Sensing and Understanding our Planet, International Geoscience and Remote Sensing Symposium (IGARSS)**, Barcelona, Spanyolország
<http://www.igarss07.org/frontal/Inicio.asp>

2007. július 29-31., **Geographical Views on Education for Sustainable Development IGU-CGE 4. Symposium 2007**, Luzern, Svájc
Infó: sibylle.reinfried@phz.ch) vagy schleicher@ph-weingarten.de).

2007. augusztus 20-23., **First International Conference on the Geography of Europe, EUGEO 2007**, Amszterdam, Hollandia
<http://www.eugeo2007.org/>

2007. augusztus 27-31., **Regions, Localities and Landscapes in New Europe, 7th Moravian Geographical Conference, CONGEO '07**, Brünn, Csehország
<http://www.geonika.cz/www/index.html>

2007. augusztus 28-szeptember 4., **Man in the landscape across frontiers: Landscape and land use change in Central European border regions**, Szlovénia, Ausztria, Szlovákia és Csehország
<http://www.luccprague.cz/>

2007. szeptember 3-6., **Monitoring the Effectiveness of Nature Conservation, International conference held at the Swiss Federal Research Institute**, Zürich, Svájc
http://www.wsl.ch/event_07/monitoring/

2007. szeptember 3-7., **Photogrammetric Week 2007, Institute for Photogrammetry**, Stuttgart, Németország
<http://www.ifp.uni-stuttgart.de/phowo/index.en.html>

2007. szeptember 2-7., **Advanced training course on land remote sensing**, Lizabon, Portugália
<http://the-eggs.org/eventdetail.php?id=176>

2007. szeptember 11-17., **Remote Sensing and Photogrammetry Society Annual Conference 2007: "Challenges for earth observation - scientific, technical and commercial"**, Newcastle upon Tyne, Anglia
<http://www.ceg.ncl.ac.uk/rpsoc2007/call.htm>

2007. szeptember 12-15., **21st Conference Informatics for Environmental Protection, ENVIROINFO 2007**, Systems Research Institute, Varsó, Lengyelország
<http://www.enviroinfo2007.org/>

2007. szeptember 25-27., **Conference and Trade Fair for Geodesy, Geoinformation and Land Management, 'Knowledge and Action for Planet Earth'. INTERGEO 2007**, Lipcse, Németország
<http://www.intergeo.de/englisch/page/main/>

2007. szeptember 29. - október 5., **Geographentage**, Bayreuth, Németország
<http://www.geographentag-bayreuth.de/>

2007. december 4-6., **3rd International Earth from Space - The Most Effective Solutions**, Moszkva, Oroszország
<http://www.transparentworld.ru/conferenc>

2007. december 12-14., **ISPRS WGIV/8 International Workshop on 3D Geo-Information: Requirements, Acquisition, Modelling, Analysis, Visualisation - 3D GeoInfo07**, Delft, Hollandia
<http://www.3d-geoinfo-07.nl/>

2008. február 5-8., **Global Workshop Digital Soil Sensing & Mapping**, Sydney, Ausztrália
<http://www.digitalsoilmapping.org/2008/D>

2008. április 21-25., **Conference on Transport Research Area (TRA)**, Ljubljana, Szlovénia
<http://www.tra2008.si/Default.aspx?tabid=79>

2008. augusztus 12-15., **The 31st International Geographical Congress, IGU**, Tunisz, Tunézia
<http://www.agt.org.tn/>

Eróziós kerekasztal – 2006

A talajeroszió kutatása napjainkban nem tartozik a legfelkapottabb témák közé Magyarországon. Az e témában elért eredmények nem kecsegtetnek jelentős anyagi haszonnal, hozadékuk elsősorban hosszútávon hajthat hasznot. Az eddigiekben meghatározónak tekintett szemlélet szerint a talajeroszió a növénytermesztés szempontjából káros talajvesztést jelent. A klímaérzékenység és a fokozódó környezetszennyezés azonban egyre inkább előtérbe helyezi a talajeroszió újabb szempontú megközelítését. Eszerint a hordalék lerakásának folyamatai – sárfolyások, eutrofizáció, feltöltődés, stb. – egyre jelentősebb károkat okoznak.

A kutatást tovább nehezíti, hogy mind a geográfia, mind a mezőgazdaság-tudomány saját szemszögéből vizsgálja a jelenséget. Esetenként párhuzamos kutatások történhetnek egyes talajerosziót érintő témakörökben. A kutatók között eszmecsere és együttműködés szükségességét felismerve Huszár Tamás először 1999-ben hívta össze az *Eróziós kerekasztalt*, melyen minden talajeroszióval foglalkozó szakember megoszthatta saját elképzeléseit és bemutatthatta kutatási eredményeit. A már hagyománnyá vált konferenciát minden év végén más-más intézmény szervezésében tartják meg.

2006. november 28-án az MTA Talajtani Kutatóintézetében ültek össze a kerekasztal résztvevői. A hagyományos előadásoktól eltérően inkább megbeszélés jelleggel kerültek sorra az egyes kutatási témák. A házigazda nevében László Péter (MTA TAKI), majd levezető elnökként Centeri Csaba (SZIE) köszöntötte a megjelenteket. Ezután Kertész Ádám (MTA FKI) mutatta be a frissen megjelent *Soil erosion in Europe* című könyvet, melyben külön fejezet tárgyalja a talajeroszió helyzetét hazánkban.

Az első előadást Szilassi Péter (SZTE) tartotta az eróziómodellezés témakörében. A Káli-medencére vonatkozó, elméleti alapokon kidolgozott becsléseket (WATEM/SEDEM) a mért értékekkel vetette össze.

Másodiknak Hegedűs Krisztián (ELTE) számolt be kutatásairól, aki fiatal kora ellenére komoly tudományos eredményeket ért el. Terepen vizsgálta egy, a Medves-vidéken található homokkőszurdok erodálódásának mértékét és mikéntjét.

Ezután Kovács Ferenc (SZTE) mutatta be a szikpadka-erózió távérzékelési, illetve térinformatikai módszerekkel történő mérésének lehetőségeit.

Hegymegi Péter (SZIE) előadásából a jelenlevők részletesebben megismerhették a talajeroszió nyomon követésével kapcsolatos ENVASSO projekt európai szintű célkitűzéseit.

A következő előadásban Jakab Gergely (MTA FKI) számolt be egy kisvízgyűjtőn végzett felmérésről, melynek célja a vonalas erózió mértékének meghatározása volt.

A programban meghirdetett előadásokat Centeri Csaba zárta, aki egy kunhalom talajpusztulásának modellezését (USLE) végezte el, és ennek és eredményeit osztotta meg a résztvevőkkel.

Huszár Tamás, az előzetes programban nem szereplő diavetítésében albániai tanulmányútjának eredményeiről és érdekességeiről számolt be.

Az előadások után a résztvevők a 2007 évi *Eróziós kerekasztal* helyszínéül a Szegedi Tudományegyetemet jelölték meg.

A nap folyamán elhangzott előadások összefoglalói magyar és angol nyelven várhatóan a *Tájökológiai Lapok* legközelebbi számában jelennek meg.

Jakab Gergely, FKI

A tanárképzés az új, többlépcsős felsőoktatási rendszerben

A társadalmi presztízs folyamatos csökkenése ellenére még mindig vannak olyanok, akik tudatosan, már a felsőoktatásban történő belépéskor tanári pályára készülnek. Az elmúlt évtizedben – a kötelező érettségi tantárgy matematika kivételével – minden természettudományos szaknál megfigyelhető tendencia volt, hogy a fizikus, biológus, geográfus és vegyész hallgatók egyre gyakrabban, késve kapcsolódtak be a tanárképzés folyamatába. Nyilván a harmad és negyedévesek egy részében csak ekkor realizálódott, hogy ha tanári képzettséggel is rendelkezik, valamivel jobb esélyei lesznek a nem túl biztató munkaerő-piaci versenyben.

Sajnos az elmúlt években a tanárképzés bolognainak nevezett többlépcsős képzésbe történő beillesztése súlyos késedelmet szenvedett, emiatt nagyon erős elbizonytalanodást jelző visszajelzéseket kapunk középiskolákból. Elterjedt ui. az a vélekedés, hogy a tanárképzés ezután a főiskolákon koncentrálódik. Ennek a tévedésnek a cáfolata nem kellően határozott. Tény, hogy az alap- és mesterképzési rendszer széleskörű társadalmi megismertetése során nem került kellő súly annak tudatosítására, hogy aki tanári diplomát akar szerezni, annak erre az egyetemeken indított biológia, fizika, földrajz, kémia és matematika BSc-ben is lehetősége lesz.

A teendők világos megjelenése ellen hat, hogy miközben az 1990-es évek kudarcot eredményező egyszakos tanárképzés zsákutcáját felismerve az új rendszer ismét a kétszakos tanárképzés mellett tette le a voksot, a felvételi kérvényt csak egy BSc-re lehet beadni. Tehát aki pl. biológia-földrajz szakos tanár akar lenni, annak vagy biológia, vagy földrajz BSc-re kell bejutnia, s leghamarabb az első, de többnyire a 2. félév után veheti fel a másik tanárszak óráit. Nem lehet tehát kezdettől fogva kétszakos tanári tanulmányokat folytatni. Azt kell mondani, hogy sajnos ebből a késedelemből adódó lemaradást később sem kötelező pótolni, mert a második tanárszak követelményei kevesebb óraszámot írnak elő. Még egyértelműbben fogalmazva: a korábbi, a két szak között teljesen kiegyensúlyozott ismeretmennyiség helyett a belépéskor választott szakból lényegesen több kötelezően elsajátítandó ismeretet ír elő a képzési terv, mint a másodikból. A számok nyelvére lefordítva az említett biológia-földrajz szakos hallgató, ha a biológia BSc-n kezdett, és a földrajz BSc tanári szakirányát vette fel a 2. félév végén, akkor a tanári alapdiplomáját 100 kreditnyi biológia és 50 kreditnyi földrajz ismeretre fogja megkapni. A kétszakosság tehát egyértelműen másfél szakossággá torzult, vagy egy „fő” és egy „mellék”, vagy „minor” szakra. (Ez az aszimmetria Nyugat-Európában már régóta megszokott.)

Sokáig reménykedtünk, hogy ezt a „másfél szakosságot” a mesterképzési szinten teljesen egyensúlyba lehet hozni. Vagyis az MSc 2 éve alatt a minor szak keretében több kötelező órát lehet előírni, s a valódi, középiskolai tanításra is feljogosító diplomát megkapva igazi kétszakos mesterdiplomát kap kézbe a végzős. A szakmák határozott ezirányú fellépése eredményeképp ugyan némileg csökkent az aránytalanság, de teljesen nem sikerült megszüntetni. Így tehát a legelőször 2010 nyarán kétszakos tanári MSc diplomával az egyetemről kikerülő hallgató biológiából 118, földrajzból pedig 88 kreditnyi

kötelező szakmai ismeret birtokában léphet a katedrára. A 25%-os különbség nem tragikus mértékű, de határozottan meglévő eltérés a szakmai tudásban.

Ebből az következik, hogy ezután sem a munkaadó, sem a munkavállaló szempontjából nem mindegy, hogy valaki biológia-földrajz, vagy földrajz-biológia diplomával jelentkezik az iskolában. Ha ui. az adott iskolában több biológia óra ellátására van szükség, mint földrajzra, akkor a biológia-földrajz szakos tanári diplomával rendelkező előnyben van a földrajz-biológia szakos jelentkezővel, hiszen tanulmányai során neki biológiából többet kellett teljesítenie!

Még nem teljesen végiggondolt az a helyzet, ha valaki természettudományos szakához egy bölcsészkarhoz tartozó szakot akar felvenni, pl. matematika-angol, történelem –földrajz, stb. szakos tanári diplomát akar szerezni. A bölcsész és természettudományi szakok párosítása természetesen továbbra is lehetséges, de van még néhány kisebb karok közötti harmonizálási probléma.

Végül érdemes felhívni a figyelmet még egy, már most előre látható különbségre a jelenlegi rendszerhez képest. A kettéosztott 3+2 éves tanári tanulmányok esetében is jóval szigorúbban betartott előmenetel szükséges a tanulmányok 5 év alatti befejezéséhez. A tantárgyak szorosabb egymásra épülése miatt radikálisan lecsökken a mozgási tér, a sikertelen vizsgák időben történő pótlásának lehetősége. A lemaradók, vagy a kulcsfontosságú tantárgyakat késve teljesítők sokkal könnyebben kicsúsznak az államilag támogatott tanulmányi időből, mint eddig. Valószínű, hogy a jelenleginél többen lesznek, akik a diplomájukat már csak néhány félév önfelkészítéssel tudják majd megszerezni.

Várhatóan még évekig tart, mire minden jelentkező számára világossá válik, hogy tanári diplomát az egyetemi 3+2 éves BSc-MSc képzés során is meg lehet szerezni. Ehhez egy adott BSc-re kell bejutni majd már az első év során, választani kell egy másik szakot is, s ez lehet más karhoz tartozó, pl. bölcsészkarra is. Lényeges, hogy a tanulmányi előmenetel az eddiginél szigorúbb tempót diktál, és tanításra is jogosító diplomát a mesterképzés végén lehet kézhez kapni.

Csorba Péter, DE

A földrajz és a munkaerőpiac

Napjainkban jó 300 ezer a nyilvántartott álláskeresők száma, ezért logikus annak a kérdésnek a felvetése a felsőoktatásba készülő hallgatóktól (és persze szüleiktől, tanácsadóiktól), hogy érdemes-e ma földrajzszakot választani? Egész Európában az egyetemet/főiskolát végzettek munkaerő-piaci helyzete negatívan alakul, igaz persze, hogy ez még mindig sokkal kedvezőbb pozíciót jelent, mint a diplomával nem rendelkezők esetében. A regisztrált álláskeresők (egyre növekvő) 10-13 %-a felsőoktatásból kerül ki, de a diplomások munkanélkülisége már csak 3,5-4 % körüli. A diplomások 80-90 %-os bérelőnye csökkenő ugyan, de a természettudományos képzési kapacitás növelése határozott kormányzati törekvés, ami kicsit kompenzálja ezt a folyamatot. Ezzel együtt a TTK-ról kikerülők indulnak a legrosszabb pozíciókkal az állásért folyó küzdelemben, a szerény javadalmazást sokan második diploma megszerzésével kísérlik meg egyensúlyozni (ez többnyire nem segít). A diplomások közötti különbségek a végzés után 4-5 évvel kezdenek kisimulni.

Annak ellenére, hogy a munkaerő-piaci kilátások nem rózsásak, az érdeklődés szerencsére még fennmaradt a földrajz iránt. Lényegében két terület, a közszféra (pl. önkormányzatok, tanácsadók, szolgáltatók) és a magánszféra (főként térségek tervezésével kapcsolatos) kínál munkát a végzetteknek. Különösen az előző terület sok gonddal és leépülő kapacitással küzd, de a lassuló növekedés a privátszféra lehetőségeit is csökkenti. Ezzel együtt a geográfusok álláslehetőségei (akik nemcsak a diploma megszerzése miatt végeztek el a szakot, hanem meg is tanulták a szakma alapjait) nem rosszak, semmi esetre sem rosszabbak, mint a közgazdász vagy jogász végzettségüké.

Ennek különböző okai vannak. Egyrészt a geográfus szakmában dolgozók nem függenek annyira a közszférától, természetesen sokan dolgoznak ezen a területen, tervezésben, szolgáltatásban, de ma egyre többen jutnak álláshoz a privátszférában. Hazánkban ennek mértékét munkapiaci szakemberek 20-25 %-ra becsülik. Németországban az adatok szerint az elmúlt években évi 1500-2000 geográfus jutott álláshoz ilyen körben – pl. ingatlan-, energia-, turizmus-, területi fejlesztő cégeknél (Matuschewski 2004, Standort) –, ez a végzettek több mint 2/3-át jelenti.

A másik ok, hogy a geográfusnak már tanulmányai folyamán hosszabb-rövidebb időt a „gyakorlatban” kellett eltöltenie. Ez nemcsak bepillantást adhatott a munka világába, de potenciális munkahelyként is gyakran szóba jöhetett. Így a kezdőkkel kapcsolatos ilyen elvárásokat könnyebben tudják teljesíteni a hallgatók.

Harmadikként említhető, hogy a geográfia Magyarországon – 15 éves szakmai investícióink eredményeképp – lassan kezd önálló életre kelni, egyre kevésbé keverik össze a geológiával és szép lassan, mint szakma az ismeretlenségből kievickél. Egy évtizede csak kevesen tudták és merték névjegyükre írni, hogy ők geográfusok, félték az ismeretlenség és a rossz imázs hatásától. A végzettek számának növekedése, a jó munkahelyi visszajelzések újabb álláshelyeket generálhatnak. A szakterületi munka persze nem korlátlan, és a jelenlegi értékrend és viszonyok mellett biztos, hogy a képzettjeinknek csak egy része helyezkedhet el a szakmában.

A munkaerőpiac szinten tartásához és növeléshez a szakmának is sok feladatot kell(ene) megoldania. Ha a földrajzot a munkaerőpiacon szeretnénk eladni, akkor el kell fogadni, hogy ez piac és annak megfelelően kell viszonyulni hozzá. Tehát: egyrészt ez piac, tehát eladni szeretnénk valami terméket. A termék a geográfus tudás, a termékmag pedig a természeti, társadalmi környezet mélyebb megismerése lehet. Igény lehet a szűkebb-tágabb környezet (aktív/passzív) megismerésére, a szabadidő hasznos eltöltésére,

ilyen irányú ismeretek szerzése is. A teljesség igénye nélkül feladat lehet (más nem hinném, hogy megcsinálja helyettünk):

- a célcsoportok feltárása,
- a piacismeret értékelése,
- a közvetítők felderítése,
- az általunk nyújtott szolgáltatások számbavétele,
- a piaciigény értékelése,
- a kínálat és a piaciigény viszonyának vizsgálata, igények változásának mérése,
- a márkapolitika (a geográfiának márkának kellene lennie),
- a fogyasztók minőségképe,
- kapcsolatok a leendő hallgatókkal,
- a potenciális felhasználók kiszolgálása,
- a szolgáltatás körének meghatározása.

Úgy vélem ezen kérdésekre adott válaszok alapján vállalkozhat a szakma a frissítésre, a szakma elismertségének hatékony növelésére, a piac szerény befolyásolására.

Mezősi Gábor, SZTE

A földrajzos képzés jövője Szombathelyen

Az idén, január 31-én a Berzsenyi Dániel Főiskola Szenátusa meghozta döntését: a BDF a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel egyesül. Tény, hogy a négy egyetem közül, amelyekkel az előzetes egyesülési tárgyalások az elmúlt két hónap alatt folytak, a Nyugat-Magyarországi Egyetemmel történő fúzió látszik a legelőnyösebbnek, ha a főiskola, de különösen a főiskola Természettudományi Kara és a földrajzoktatás érdekeit tekintjük. Legfontosabb előnyként említhető, hogy a Természettudományi Kar az ún. szombathelyi központ egyik fakultásaként megmarad. Az egyesülés lehetőséget teremt, hogy megerősíthetjük az új egyetem szakember gárdájával a fizika, a kémia és a matematika alapszakokat. Ugyanakkor a természettudományos alapszakokon – és így a földrajzon is – nagyobb eséllyel akkreditálhatjuk a tanári MSc-t. Az egyesülés kedvező feltételeket teremt a földrajz számára, hogy egy vagy két szakiránnyal geográfus MSc akkreditálását kezdeményezhesse, de arra is, hogy az új egyetem doktori iskoláihoz doktori programmal (esetleg programokkal) csatlakozhasson.

Veress Márton, BDF

Néhány változás az OTKA pályázatok benyújtásának, értékelésének folyamatában

Az OTKA törvényt 1997 decemberében fogadta el az Országgyűlés. Ebben megfogalmazódott, hogy az OTKA Bizottságban öt fő, a művelődési és közoktatási miniszter által delegált szakértő, egy fő az Akadémia elnöke által javasolt szakértő, egy közgyűjteményi képviselő, az OMFB elnöke által javasolt egy szakértő és a három Tudományterületi Kollégium elnöke tevékenykedik. A Tudományterületi Kollégiumok elnökeit az OTKA Bizottság választja meg. Az OTKA Bizottság dönt a pénzügyi források felosztásáról, meghatározza a főbb kutatási területeket és felhasználási célokat. A bizottság tesz javaslatot a Kormánynak az OTKA költségvetési támogatási összegére, s dönt a benyújtott pályázatok támogatás előirányzatának bontásáról.

Az OTKA előirányzatból a tudományos kutatásokra, a nemzetközi tudományos kutatásban való részvételre, ösztöndíjra, a kutatásokhoz szükséges eszközök beszerzésére teljesíthetők kiadások. A támogatások általában 3 évre adhatók. Az OTKA Bizottság tagjai megbízatásuk alatt nem adhatnak be pályázatot.

Az OTKA pályázatok benyújtása, elbírálási rendje és a támogatások biztosítása kérdéskörben az új Szervezeti és Működési Szabályzat változásokat rendelt el. Ezek a változások elsősorban az alábbi témákhoz kapcsolódóan léptek hatályba:

- az évi 5 milliót meghaladó pályázatok benyújtási feltételei, bírálata,
- a pályázat költségvetésével kapcsolatos bírálati szempontok,
- a pályázat eredményességének időszakos ellenőrzése,
- a személyi kifizetések.

A *kutatási pályázatok* benyújtásával kapcsolatban életbelépett az a korábbi szabály, miszerint egy pályázó *csak 2 OTKA témát vezethet, és 1 pályázatban lehet résztvevő*, de a második témavezetést alaposan meg kell vizsgálni.

A fiatalok teljesítményét a kutatási idő ráfordítás függvényében kell értékelni.

A kutatók pályázhatnak státuszra, de ennek fedezetét másra felhasználni nem lehet.

Költségvetés csökkentést csak részletes tételes indoklással lehet végezni, vagy ha ez nem lehetséges a pályázatot el kell utasítani.

A kutatóidő és a költségelemzés nagyon fontos részét képezi az elbírálásnak.

A szakértők és a bírálók neveit titkosan kell kezelni.

Az egész eljárás ma már *elektronikusan* zajlik, ami elősegíti a titkosság betartását.

A tudományos iskola és az évi 5 MFT feletti pályázatok értékelése:

- legalább 3 (lehetőleg 4) bíráló értékkel,
- a bírálók lehetnek hazaiak és külföldiek,
- ezt követően az elsőfokú interdiszciplináris ad hoc bizottság értékkel,
- a másodfokú bizottságban már a 3 tudományterület pályázatait értéklik együtt.

Kevesebb változás van *az általános értékelési és döntési szabályok* esetén:

- a pályázott kutatási program nem változtatható,
- a futamidő nem hosszabbítható,
- a költségvetés a benyújtott formában értékelendő,
- moduláris pályázat esetén, pl. egy műszer, vagy állás kivehető,
- az összeférhetlenségi szabályokat igen szigorúan kell kezelni.

Az értékelés három lépcsős: az első a szakértői bírálata, a második szint a zsűri bírálata, a harmadik pedig az OTKA Kollégium bírálata.

1. A *szakértői bíráló* részletes szöveges értékelésből és pontozásból áll. A bírálónak a költségvetést és az etikai vonatkozásokat is értékelnie kell. A hangsúly a bírálóban a tudományos értékelésen van.

2. A *zsűri* elnöke tesz javaslatot a bírálók személyére. Mind a név, mind a bíráló anonim. A zsűri szakmailag illetékes tagjai referálják a bírálókat a zsűri ülésén, és javaslatot tesznek a támogatási kategóriába sorolásra. A kategóriákba sorolás lehet: *feltétlenül, lehetséges és nem támogatandó*. Véleményezni kell külön a költségvetést. A kategóriákba sorolás titkos szavazással történik.

3. A *kollégium* ellenőrzi a sorrendet, az értékelést, a második témavezetést, interdiszciplináris értékelést végez és a nagy kockázatú, merész kutatási javaslatokat külön értékeli. Kialakítja a tudományági támogatási arányokat.

4. Az *OTKA Bizottság* ellenőrzi a pályázatokat és az elbírálást, biztosítja a tudományterületek közötti interdiszciplinaritást, és meghozza a döntést a pályázatokról.

A zsűri feladatai között az elbírálás mellett fontos szerep jut a részjelentések és a zárójelentések értékelésében. A részjelentéseket a zsűri tagjai, a záró jelentéseket szakmailag illetékes bírálók végzik.

Mindenki lehet pályázó és bíráló is. A pályázat, a véleményezés és az értékelés is elektronikusan történik.

Keveiné Bárány Ilona, SZTE

Geográfus ösztöndíjasként Észak-Írorszáiban

2003-ban pályáztam meg az EU Marie Curie Intra-European Fellowship elnevezésű ösztöndíját, amelyre a pályázatot Brüsszelbe kellett benyújtani, de bármely európai országba lehetett kiutazni rövidebb-hosszabb időre. Úgy gondoltam, hogy külföldre menni és ott dolgozni olyan alapvető dolog, mint annak idején a céhmesterek készülőknek, akiknek kötelező volt „világot járni és látni”, mert anélkül nem válhattak igazi mesterré.

A Tempus Közalapítvány minden évben hirdet kutatói mobilitással kapcsolatos tájékoztató napot, erre mentem el én is annak idején. A pályázat írásánál igyekeztem azokat a tanácsokat figyelembe venni, amelyeket ettől az alapítványtól kaptam, illetve az alapítvány akkori munkatársaitól. Azóta már mások dolgoznak ott, de ugyanolyan készségesek és segítőkészek ma is, mint az akkori kollégák. Bármilyen kérdésem merült fel, már a kiutazásom után is, akkor ők azonnal rendelkezésre álltak és segítettek.

A pályázat írásánál a következőkre kellett figyelemmel lenni: 1. Természetesen kell egy jó kutatási terv, olyan, amelyik jól illeszkedik az EU prioritásaihoz. 2. Aztán kell egy olyan fogadó intézmény, ahol nagy hagyományok és jó eredmények vannak az adott kutatási témában, illetve van egy nagy tapasztalattal rendelkező témavezető, aki vállalja a kutatás vezetését. 3. Végül kell a kutató, akinek van már PhD fokozata, illetve rövid időn belül megszerzi azt, és van elég publikációja az adott kutatási témában. Mivel 2000-ben doktori disszertációm a szlovák-magyar határvidék társadalomföldrajzi vizsgálataiból írtam, és azután is a határvidékek kapcsolatrendszerével foglalkoztam (ukrán–magyar, osztrák–magyar határvidékek kutatásaival folytattam munkámat), így ebben a témában szerettem volna tovább dolgozni, és az volt a célom, hogy összehasonlítsam a már vizsgált három, fent említett határvidéket, azok kapcsolatrendszereit és társadalomföldrajzi jellemzőit, az ír–észak-ír határvidékkel. Választhattam volna más európai határvidéket is, de angol nyelvterületre akartam menni, mivel csak angolul beszéltem egy kicsit, és az angol nyelvű szakcikkem tanulmányozása után fedeztem fel leendő témavezetőm, James Anderson cikkét, akit ezután kerestem meg emailen. Támogatta az ötletet, és közreműködött a pályázat megírásában, így munkahelye, a Queen's University Belfast Földrajzi Iskolája lett a fogadó intézmény, ahová 16 hónapra szolt az elnyert ösztöndíjam. Ezt az egy mobilitási programot találtam, amelyikkel olyan összegű támogatást lehet nyerni, ami lehetővé teszi, hogy akár egy többgyermekes család is el tudjon utazni, és külföldön tudjon élni, anélkül, hogy nélkülöznie kellene. Sőt, soha még olyan jól nem éltünk a gyerekekkel, mint Belfastban (három gyermekem van, két fiú, akik most 16 és 13 évesek, és egy kislány, aki 11 éves).

A pályázat megnyerését követően mindent pontosan végig kellett gondolni, hogyan jutok ki, hogyan viszem ki a gyerekeket, iskola, lakás és mi minden kell, amire szükségünk lehet. Nem mondom, hogy minden simán ment, de ha kalandosan is, végül kijutottunk, és belevágtunk. Ismerőseim mondták, hogy elég örült vagyok, hogy éppen Belfastba akarok menni, de szerencsére azt tudom mondani, hogy nem bántuk meg. Szoktam viccelődni, hogy nem veszélyes hely, másfél év alatt csak egyszer kellett valamilyen biztonsági intézkedés miatt azonnal elhagynunk egy bevásárló központot (az érdekes csak az volt, hogy ez az első napomon történt, amikor azért mentem az áruházba, hogy vegyek egy Belfast városi térképet), illetve egyetlen egyszer akartak csak lelőni a nyílt utcán. Ez igaz is, de csak egy vicces ír volt, aki látta, hogy „turista” vagyok, mivel éppen a házfalfestményeket fotóztam, és meg akart tréfálni, amit sikerült nagyon komolyan előadnia, álarcban, pisztollyal (ez utóbbiról később kiderült, hogy csak játék pisztoly volt).

Valóban, eleinte egyikünknek sem volt könnyű, de ez nem Belfast miatt volt, hanem az idegen ország miatt. A kisebbek nem tudtak angolul, én az első hat hónapban olyan magányosnak éreztem magam, mint még soha életemben. Nem tudtam elég jól angolul, főleg nem tudtam megérteni a beszélt nyelvet. A gyerekek hamar belejöttek, emlékszem, amikor a lányomat először hallottam angolul megszólalni egy iskolai rendezvényen, amikor izgatottan mesélte a barátnője édesanyjának és nekem, hogy találtak egy békát, de az elugrándozott előlük. Teltek a hónapok és a gyerekek egyre jobban beszéltek angolul, én meg egész nap ültem az egyetemen, statisztikai adatokat dolgoztam fel, és még mindig nehezen ment a társalgás a helyiekkel. Folyton hívtak, hogy tartsak velük péntekenként, amikor a tanszék összejött az egyetemi „pub”-ba, de én nagyon hamar beleuntam, mert nem tudtam követni a beszélgetésüket, így igyekeztem kihúzni magam ezekből, nem nagyon jártam el velük. Reggel nyelviskolába mentem, estig dolgoztam, de nem vettem észre nagy változást a nyelvtudásomban. Aztán rájöttem, hogy így nem mehetek haza Magyarországra, és megbeszéltem otthon a gyerekekkel, hogy ha lehet, elmegyek mindenhová, ahová hívnak. E mellett, minden este, angol regényeket olvastam, azokat, amelyeket kifejezetten a különböző tudásszinten beszélő, angolt, mint idegen nyelvet tanulóknak, állítanak össze. Persze a kollégáim türelme is sokat segített, s lassan azt vettem észre, hogy egyre több barátom van, hogy egyre többször hívtak el vacsorázni, mentünk színházba, zenés műsorestekre, biliárdozni, filmet nézni, stb. és már nem okozott gondot az idegen nyelv megértése számomra. Már mindenhová otthonosan mentem, amikor az intézet nő tagjai szerveztek egy vacsorát, ahová csak nők mehetek. Én is jelentkeztem, örültem, hogy új emberekkel ismerkedhetek meg, mert a közvetlen kollégáim csak férfiak voltak és én mindig csak velük jártam mindenhová. Egy étteremben találkoztunk, rendeltünk, közben megindult a csevegés. Hallgattam, hallgattam őket, aztán kb. egy fél óra elteltével megkérdeztem a mellettem ülő kolléganőmet, hogy mondja már meg, miről beszélgetnek olyan lelkesen, mert én már régen nem éreztem így magam itt Belfastban, hogy egy árva szót sem értek. Mire nevetve mondta, hogy testápolás, körömápolás a téma, s rájöttem, hogy ezért nem értem őket, hiszen a fiúk erről soha nem beszéltek és nem is tartozik a kedvenc olvasmányaim közé sem ez a témakör.

Ekkor már magam jártam terepre is, kérdőíveztem, beszélgettem idős nénikkel, bácsikkal, fiatalabbakkal, élveztem a munkámat, jó volt bepillantást nyerni egy másik világba, ami tényleg más, és ami olyan hasonló is, mint a miénk. Láttam, hogy mi az, ami jobban tetszik ott, mint itthon, mi az, amiben meg mi vagyunk jobbak. Amikor először van külföldön az ember, akkor gyakran, ami idegen számára, az rossznak tűnik. Aztán rájön, hogy az nem feltétlenül rossz, csak más, és csak azt nem tudjuk, hogy az a rendszer hogyan működik, azt kell megtanulni, aztán az is egyszerű és átláthatóvá válik. Így kell egy kis idő, amíg ezek a dolgok letisztulnak és akkor jobban össze tudjuk hasonlítani a két országban való élet közötti különbségeket.

Észak-Írország kicsit az otthonommá vált, nagyon szép napokat töltöttünk el ott. Soha sem éreztem ott, hogy már megint ki sem látszom a határidős munkákból, volt idő könyvtárba, terepre járni, olvasni, ismerkedni a világgal, tanulni. Igazi kutatói életet lehetett élni és maradt idő a családra is. Jó volt látni, hogy az ottani kutatók is emberből vannak, hogy mi magyarok nem vagyunk szakmailag kevesebbek vagy többek, ha igen, akkor ez nem azon múlik, hogy magyar vagy angol, vagy ír, stb. valaki. Persze jobb körülmények között élnek, jobb helyzetben van az országuk, sok mindent tudnak már, amit mi még csak kezdünk megtanulni. Ám sok mindent elfelejtettek, amit mi meg nem, amit viszont jó tudni. És az a fontos, hogy jó ember légy, akárhonnán jössz, akárhová mész.

Molnár Judit, ME

GEO-INFO-GRÁFUSOK - Pályakezdő geoinformatikus szakemberek tapasztalatai

A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karának geográfus képzésén belül 1998-ban indult meg a geoinformatika szakirányú geográfusok képzése. Az első évfolyam 2001 júniusában kapta meg diplomáját. Azóta öt évfolyam geoinformatikus szakirányú geográfus hagyta maga mögött az egyetem falait, és próbálta megszerzett ismereteit kamatoztatni az érdeklődésének, motivációinak és lehetőségeinek megfelelő munkahelyeken. Beszámolóinkban néhány fiatal szakember osztja meg álláskeresésének történetét és pályakezdő tapasztalatait az olvasóval.

Háttér

A geoinformatika hazai megjelenésével egy időben kezdődtek meg a Szegedi Tudományegyetemen a geoinformatikai kutatások, és párhuzamosan megindult a geoinformatika elemeinek oktatása is. Az egyetem gondozásában 1991-ben jelent meg az első átfogó, hazai, geoinformatikai tárgyú tankönyv, amelyet az alkalmazásaiban egyre szélesedő geoinformatika részterületeivel foglalkozó munkák követtek.

1993-tól a tudományegyetemek természettudományi karain (elsőként Budapesten és Szegeden, majd Debrecenben) megindították a geográfusképzést. A cél átfogó tudással rendelkező szakemberek képzése, akik az elméleti és módszertani alapok elsajátítása során, majd gyakorlati tapasztalatok által alkalmassá válnak környezeti-társadalmi kutatások önálló megtervezésére és elvégzésére, továbbá komplex ismeretekkel rendelkeznek területfejlesztési- és területrendezési kérdésekben, részt tudnak vállalni döntés-előkészítési folyamatokban, valamint jártasak bármilyen, „földrajzi helyhez kötött” információ kezelésében és elemzésében. A térbeli (földrajzi) információk feldolgozásának növekvő igénye, gyorsan fejlődő és terjedő technológiája, a geoinformatika piaci térnyerése időszerűvé és ésszerűvé tette az oktatási intézmények részéről a geoinformatikus szakirány kialakítását is, amely elsőként a Szegedi Tudományegyetemen indult meg 1998-ban.

A kitűzött oktatási célokat szolgálják az alapképzésben kínált általános természet- és társadalomföldrajzi, földtudományi, meteorológiai, környezetvédelmi és közgazdasági ismereteket nyújtó tantárgyak mellett a földrajzi vizsgálatokhoz nélkülözhetetlen matematikai, informatikai, térképészeti és geoinformatikai kurzusok. A képzés későbbi szakaszában választható szakirányok (társadalom- és településfejlesztő, környezetkutató, geoinformatika, geológia, idegenforgalom) oktatási programja igen eltérő, de az átfogó, interdiszciplináris ismeretek átadására való törekvés igénye mindvégig jellemzi az oktatást, és a végzősök érdeklődésében és szemléletében is érezhető.

Az elsajátított geoinformatikai technikák széles körű alkalmazási területeit és lehetőségeit tükrözi a tanulmányokat lezáró diplomamunkák egyéni témaválasztása is.

Diplomamunkák – geoinformatikus geográfus szakon 2001-2006

2001

Aleksza Róbert	A Kolon-tó vízháztartásának modellezése Földrajzi Információs Rendszer (Arc/Info) segítségével
Juhász Géza	Mobil Távközlés és Térinformatika
Koncz Zsuzsanna	A turizmus fejlesztésének természeti alapjai egy nyugat-zempléni mikrorégióban
Kis Viktória	Egy település földhivatali alapokra épülő információs rendszerének kialakítása Tázlár példáján
Palatitz Borbála	Tesztadat-előállítás a META földhivatali rendszerhez
Sándor Tamás	Gyöngyös Város Idegenforgalmi Információs Rendszere
Szarka Melinda	Kommunális szilárd hulladék elhelyezés Csongrád megyében

2002

Balog Attila László	A Kiskunsági Nemzeti Park Információs Rendszere, Hogyan készítsünk saját térképszerveret?
Doszkocs Veronika	A Balaton és környékének idegenforgalmi felmérése, térinformatikai feldolgozása és megjelenítése multimédiás CD-ROM formájában
Farkas Kata	Távérzékelési módszerek lehetőségei a szárazodási folyamatok kiértékelésében
Jávor Tamás	Geomarketing - Hipermarket-lánc terjeszkedési lehetőségei Magyarországon
Ladányi Gabriella	Csongrád megye műemlékeit és Szeged helyileg védett épületeit nyilvántartó információs rendszer
Novák Zalán	Térinformatika kontra közös agrárpolitika. A térinformatika szerepe az uniós mezőgazdasági támogatások ellenőrzésében
Nyirő Ottó	A gépjármű navigációra alkalmas digitális úttérképek és útdatbázisok
Ráth György	Globális léptékű térbeli adatok bemutatása és vizsgálata geoinformatikai módszerekkel
Ruttkay Eszter	Térinformatikai alkalmazás egy áramszolgáltatónál
Szamák Tibor	Árvízvédelmi térinformatikai rendszer a Közép-Tisza-vidéken
Veres Éva	A GPS és a térinformatika együttes alkalmazása a geodinamikában: a CEGRN Konzorcium információs rendszere
Zádori Adrián	Talajvízfelszín vizsgálatok térinformatikai módszerekkel újszegedi mintaterületen
Zboray Zoltán	A városi hősziget és a beépítettség összefüggéseinek feltárása terepi és térinformatikai módszerekkel Szegeden

2003

Barton Gábor	Apadó Balaton - Probléma vagy állapot? Geoinformatikai adatfeldolgozás és modellezés
Fejes Csaba	Mesél a térkép avagy, régészeti lelőhelyek előfordulásainak valószínűsítése a környezeti jellemzők alapján
Goldman István	A szélenergia felhasználása, szélfarm Szeged környékén
Hegyközi Bálint	Városi zöldfelületek értékelése Szeged példáján
Katona Zoltán	A szőlő- és borágazat térinformatikai nyilvántartási rendszerei az EU-ban és Magyarországon
Kitka Gergely	A Tisza-tó környezeti hatásainak és vegetációjának vizsgálata geoinformatikai eszközökkel
Lajkó Roland	Vízfelszín alatti térképezés halradarral kombinált GPS-ek használatával, a Mártélyi Holt-Tisza medrének felmérése
Lipkovics Gábor	Salgótarján környezeti problémáinak elemzése
Molnár Anikó	A napenergia-felhasználás lehetőségeinek vizsgálata hazai mintaterületeken geoinformatikai módszerekkel
Molnár Attila	Térképi alapú interaktív adatbázisok használata mobiltelefon rendszereken - Mobil térinformatikai szoftverfejlesztés
Pataki Lőrinc	Szentes környéki geotermális terület GIS alapú feldolgozása
Privóczki László	Szeged város beépítettség-változásának vizsgálata geoinformatikai eszközök alkalmazásával
Raisz Péter	Talajvízváltozások modellezése térinformatikai módszerekkel Duna-Tisza közti mintaterületen
Szakál Szabolcs	Síkvidéki szükségeltározó modellezése
Támok Barbara	Töltés állékonysági vizsgálatok a Tisza Mártély-Algyő közötti szakaszán távérzékelési módszerekkel

2004

Balázs Bernadett	Az átlagos maximális városi hősziget-intenzitás statisztikai modellezése geometriai-morfológiai felszínparaméterek segítségével
Balázs Ildikó	Az ásothalmi erdő területén bekövetkezett változások vizsgálata Földrajzi Információs Rendszer segítségével
Ézsiás Tamás	A rekultiváció tervezésében hasznosítható domborzati-modell előállítására Rudabánya példáján
Hetyési Judit	Bugac környékének tájváltozás vizsgálata geoinformatikai módszerekkel a területhasználat értékelése alapján
Kostyán Szilvia	Tájváltozás értékelése a területhasználat térképezése alapján Kiskunsági mintaterületen
Kun Csaba	Meteorológiai adatsorok geoinformatikai célú feldolgozási lehetőségei Csongrád megye példáján keresztül
Morva Zsófia	Alsóváros és Móraváros beépítettség változásának vizsgálata a digitális képfeldolgozás módszerével
Pusztai Lajos Gergely	Nyílt forráskódú térinformatikai rendszerek, GRASS GIS
Redenczki Antal	ArcGIS kiterjesztés fejlesztése termo és videofelvételek térinformatikai rendszerben történő feldolgozására
Tanács Eszter	Az Enteromorpha sp. terjedésének összefüggései az üledék változásaival Seal sands területén
Tier József	Üzleti térinformatikai alkalmazások
Vizhanyó József	Hullámtéri domborzatmodell előállítására digitális fotogrammetriai módszerrel, mártélyi mintaterületen

2005

Balázs András	A szélenergia gyakorlati alkalmazásának lehetőségei tájba illeszthetőségi szempontból
Báthory István	Kiskunsági szikes tavak vizsgálata geoinformatikai módszerekkel, a globális felmelegedés tükrében
Botlik Attila	Az ártéri akkumuláció vizsgálata a Maros magyarországi szakaszán
Gáspár Orsolya	Levegőszennyező anyagok – kiemelten kén-dioxid és nitrogénoxidok – elemzése és modellezése Szolnok város 1995. évi mért adataival
Horváth Péter	Kiskundorozsma, Hosszúhát-halom szarmata település 3D modellezése, virtuális terepbejárás
Koncz Ferenc	Erdőborítottsági vizsgálatok a Fruska Gora hegységben távérzékelési módszerek segítségével
Kothencz Gyula	A geoinformatikai mederfelszín modellezés szerepe egy marosi mederszakasz morfológiai jellemzőinek vizsgálatában
Kovács Antal	A Duna-Tisza közti talajvízszint változásának vizsgálata geoinformatikai módszerekkel
Latorczai Katalin	Az ArcView térinformációs rendszer fejlesztési lehetőségei
Lehoczki Ervin	Talajvízszint felület modellezése algyői mintaterületen
Tobak Zalán	Navigációs GPS vevők és a mobil GIS alkalmazásának lehetőségei a terepi adatgyűjtésben
Persaits Gergő	A Sárrét régészeti geológiai és környezettörténeti vizsgálata geoinformatikai módszerekkel

2006

Beke Dániel	3D terepmodell előállítására fotogrammetria segítségével kis reliefű területen, Miklapusza példáján
Folberth Gergely	A Fertő-tó jelenkori mederviszonyainak feltárása
Gál Tamás Mátyas	Az átlagos maximális városi hősziget-intenzitás modellezése a település felszínét leíró paraméterek felhasználásával
Gyuris Péter	Fotokémiai szmog napi menete és eloszlása Szegeden
Kisfűrjesi Dénes	PL-1-3 kőzettest porozitásának, permeabilitásának geomatematikai elemzése
Kovács Kristóf	Elektromosság a térben
Priszlinger Nóra	Szeged beépítettségének vizsgálata Alsóváros példáján
Szabó Roland	Történeti katonai térképek számítógépes feldolgozása, különös tekintettel a vizes területek változására
Tomyánszki Éva	Futóhomok területek morfológiai vizsgálata egy adott mintaterületen geoinformatikai módszerekkel
Zsákovics Gergely	A Duna-Tisza közti hátság szárazodásának vizsgálata SPI aszályindex használatával az 1970-2000 közötti időszakban

„Geoinformatikus geográfusként végeztem a Szegedi Tudományegyetemen”

A geoinformatikus geográfusok a végzést követő munkakeresés során ugyanazokkal a problémákkal szembesültek-szembesülnek, mint valószínűleg a pályakezdők többsége. A munkahelyek kínálata általában szűkös, a meglévő piac is majdhogynem telített. Esetenként az is megfigyelhető a munkaaajánlóknál, hogy nem tudják pontosan megfogalmazni az elvárásaikat, sőt még az elvégzendő feladatokat sem képesek szabatosan körvonalazni. A másik véglet, amikor egy adott, túlságosan specifikált feladatra keresnek rendkívül sokoldalúan felkészült, nagy tapasztalatokkal rendelkező, ugyanakkor fiatal munkatársat.

Hasonló eseteket állásinterjúk alanyaként átélve természetes vélemény, hogy az egyetemi képzés „túl általános”, „mindent tanultunk, de semmit sem tudunk igazán”, „amire valóban szükség van a szakmához, azt az egyetemen csak érintettük”. Ezek az érzések semmiképpen sem csak a geográfus vagy geoinformatikus pályakezdők sajátossága. A képzések éve alatt elsajátítandó ismeretanyag egy erős, de alakítható, sokfelé formálható, képlékeny alapot kell képezzen a további, talán állandóan tartó fejlődéshez. A szélesebb érdeklődési kör és komplex elemzési készségek segítik a tanulás/alkalmazkodás képességét, de nem mindig közvetlenül előnyösek; a gyors probléma-felismerés és hatékony feladatmegoldások képessége általában a későbbiekben derül ki.

A bizonytalanság érzéséhez jelentősen hozzájárulnak egyéb körülmények, amelyek mögött gyakran a munkahelyeken jelentkező tervezési- és finanszírozási szervezetlenség áll. Az intézmény létének bizonytalansága, a projektek fenntarthatóságának kérdése, a határozott, általában rövid idejű szerződések, a vezetés részéről be nem tartott / be nem tartható ígérek, és természetesen a – talán soha nem megfelelő szintű – jövedelmek együttesen okoznak feszültséget a munkatársak között, és egyfajta egyéni- és csoportos kiábrándultsághoz vezethetnek. Mindenhol és mindenkinél. Ez sem geográfus sajátosság.

Az említett kiábrándultság miatt a megkeresett kollégák közül néhányan úgy gondolták, hogy történetük semmilyen útravalót nem jelentene az olvasó számára. Habár a diplomaszerezés után gyakorlatilag azonnal a végzettségüknek megfelelő, a témában közismerten rangosnak számító intézményeknél találtak állásra, tapasztalataikat sajnos részletesebben nem ismerhetjük meg, pedig valószínűleg mindannyiunk számára tanulságos lenne annak háttere, hogy egy, az adott témában vezető magáncégnél miért veszítik el, amúgy jól felkészült, fiatal szakemberek a lelkesedésüket, és miért történik meg velük ugyanez a fontosabb „adatgyártó és adattulajdonos”, kvázi állami cégeknél is.

A továbbiakban néhány Szegeden végzett geoinformatikus geográfus írja le álláskereső és pályakezdő tapasztalatait, amelyek természetesen nem mindig és/vagy nem mindenben pozitívak. Ugyanakkor, mivel nem is kimondottan sikertörténetek bemutatása a cél, reméljük, hogy érdekes nézőpontokat közvetít azok számára, akik hasonló szakmai életpályára készülnek, és így fontos lehet az elődök tapasztalata, de a leendő szakemberek felkészítésével foglalkozó oktatók és a későbbi munkáltatók számára is van bennük üzenet.

Nyíró Ottó (Nav N Go, iGO)otto.nyiro@i-go.com

Geográfus-geoinformatikus tanulmányaim során érdeklődésem igen korán a navigációs rendszerek elméleti és gyakorlati megvalósítására irányult. E téren mélyebb ismereteket szerettem volna szerezni a nyári gyakorlataim során, valamint az egyetemi képzésem utolsó évében, amelyet részképzésben a németországi Karlsruhe-i Műszaki Főiskolán végeztem.

A szegedi egyetemi diploma átvételekor (2002) már a Tele Atlas-nál töltöttem a nyári gyakorlatom (Németországban), ami a karlsruhei tanulmányok lezárásához is kellett és ahhoz is, hogy szakmai gyakorlatot szerezzek a navigációs területen, ami akkor Magyarországon lehetetlennek tűnt. Az államvizsga napjára hazautaztam, aztán másnap vissza a Tele Atlas-hoz. Úgy terveztem, hogy folytatom is náluk, de mivel nem voltunk még EU tagok, és az egyetlen lehetőség – a zöld kártyás megoldás – túl bonyolult volt, így sajnos mégsem sikerült ott maradnom a Tele Atlas-nál az egyetem végeztével.

Hazajöttem. Írtam egy rövid bemutatkozást – hogy épp most fejeztem be egy három hónapos gyakorlatot a Tele Atlasnál – két potenciális cégnek, akik még aznap jelezték az érdeklődésüket, hogy felvennének. Az egyik a NaviGate kft volt, a Garmin készülékek hazai forgalmazója, míg a másik a Topolisz. Végül a Topolisz mellett döntöttem, ami egyben a NaviGate partnere is volt. Az ottani munkám nagy eredménye, hogy megbíztak a magyar térkép egységesítésével, ami azt jelentette, hogy az akkori HisziMap településtérképeit, a Topolisz Budapest és agglomerációs térképeit, valamint az országos úthálózatát kellett egybe integrálni, majd a NaviGate által gyűjtött GPS logokhoz pontosítani.

Kidolgoztam az egész adatbázis specifikációját (a Tele Atlas-os adatbázist alapul véve), és így előállt egy egységes, országos navigációs térkép, ami az első magyar Destinator PDA-s navigátor alapja lett. Ezzel egy időben a Topolisz, a HisziMap és a NaviGate létrehozott egy új céget Topmap néven, amelynek első alkalmazottja is én lettem. A Destinator navigációs térkép képezte a cég fő termékét, ennek továbbfejlesztését irányítottam. Ez a térkép az alapja a Garmin NaviGuide térképeknek is. Az adatbázisra mind a Navteq, mind a Tele Atlas felfigyelt, majd egy részét a Navteq megvette, a Tele Atlas-szal meg leszerződöttünk, mint annak magyar partnere. Ez követően egyre intenzívebben kezdtük fejleszteni az adatbázist, egyre több (helyszínelő) munkatárssal, valamint a Tele Atlas is átadta nekünk a térképezési technológiáját (amivel a szakmai gyakorlatom alatt is foglalkoztam). Két évet dolgoztam ezen a projekten, amikor az iGO fejlesztő csapata megkeresett, hogy segítsék nekik a térképkonverziós munkában.

Jelenleg az iGO navigációs program fejlesztésében veszek részt, főként a kelet-európai térképek konverziójával, valamint a MultiNet formátumú (Tele Atlas) térképekhez kapcsolódó konverziós segítséggel. A kelet-európai térképész cégekkel való kapcsolattartás és technológiai támogatásuk is a munkám része.

Barton Gábor (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)bartongabor@gmail.com

A végzést követően (2003) sikeresen felvételiztem a Szegedi Tudományegyetem doktori képzésére, így további három évig a Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszéken (TFGT) dolgoztam. Elsősorban oktatási feladatokat láttam el (DDM, ArcGIS, ArcView), geoinformatika szakirányos hallgatókat tanítottam, valamint igyekeztem minél több órán kívüli segítséget is nyújtani (oktatási segédanyagokat szerkesztettem, szakdolgozati témavezető voltam). Annak ellenére, hogy sok időt és energiát vett el az oktatási munka, sokat tanultam és nagyon szerettem együtt dolgozni a diákokkal. A visszajelzésekből ítélve hasznos volt a tanszéken töltött idő, számos diák és kollega kérdéseire tudtam választ, megoldást találni.

Mindezek mellett azonban sajnos doktori dolgozatom a vártnál lassabban halad előre, főleg a harmadik év befejezése után, amikor VITUKI Kht egy jónak látszó ajánlatának engedve Budapestre költöztem. Itt az Országos Vízelző Szolgálathoz kerültem, ahol (szerintem) meglehetősen gyerekcipőben jár még a geoinformatika. Itt igen rövid ideig voltam, mindössze egy hónapot töltöttem el, amely alatt talán a legfontosabb feladatomból egy ArcView-s bővítmény létrehozása volt, amelyet a VITUKI-Consult flashflood veszélyeztetettségi előrejelzésre kívánt használni. A másik fontosabb feladatomból a <http://www.hydroinfo.hu> vízállás-előrejelző rendszerben használatos, Internetre kerülő térképeinek modernizálása volt. Az eddigi technika enyhén szólva is idejétmúltnak mondható, az eredménytérképek pedig a legjobb indulattal is csúnyának tűnnek. E térképek helyett kellett volna ArcGIS-alapú, automatikusan generált kimeneteket készítenem, ill. programoznom, ám ebből már kimaradtam.

A VITUKI-ból igen gyorsan, pár nap leforgása alatt átkerültem a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) Fejlesztési Igazgatóság Ágazati Informatikai Főosztályára (legalábbis most még ez a neve), ahol az egyik kolléga külföldre távozása nyomán felszabadult egy státus. Az új helyen elődömtől örökölt elsődleges feladatomból a főosztály által működtetett ArcIMS (Internet Map Server) (<http://geo.kvvm.hu/tir>) kezelése, fejlesztése és karbantartása lett. A térképszerver része egy nagyobb, EU finanszírozású projektnek, melynek célja egy egységes Természetvédelmi Informatikai Rendszer (TIR) létrehozása, hogy összehangoltan és átlátható adatbázis ill. alkalmazási környezetben lehessen foglalkozni a természetvédelemmel kapcsolatos térbeli feladatokkal. Emellett kaptam más feladatokat is (mint pl. katonai felhasználású természetvédelmi területek kategorizálása polgári területhasználati szempontok szerint, egyedi térképek szerkesztése, stb.).

A TFGT-vel továbbra is szoros kapcsolatban maradtam, hiszen a korábban tartott órákat most is oktatom, ill. részt vettem tanszéki projektekből is, mint pl. legutóbb a Lombard Lízing Rt.-nek készített hitel-kockázat becslő, térbeli döntéstámogató adatbázis kidolgozásában. Itt különböző forrásokból (Központi Statisztikai Hivatal, GeoX, Lombard, GfK Hungária) származó demográfiai, jövedelemmel kapcsolatos, infrastrukturális adatbázis segítségével számos térképréteget készítettünk, amelyeket a Lombard munkatársai ArcReader segítségével jeleníthetnek meg. Emellett egy böngészőben használható adatbányász eszközt is készítettünk, amely a beszerzett adattáblák XML-lé alakított változatából kis túlzással tetszőleges feltételek alapján történő szűkítéssel keresi ki a kívánt rekordokat a kívánt mezőkkel egy eredménytáblába. Ez azután egy kattintással átemelhető Microsoft Excel-be, ahol bármilyen feladatra felhasználható.

A KvVM-ben eddig eltöltött rövid idő alatt szerzett szakmai életre vonatkozó tapasztalataimról... Ahogyan én látom, van egy viszonylag csekély létszámú, szakmai hivatástudattól és tenni akarástól vezérelt réteg. Tagjai közül néhánynak ugyan – pl. pályázati

forrásokból vagy önerőből – rendelkezésére állnak a Magyarországon elérhető legfejlettebb informatikai eszközök (hardware/software), viszont a bennük lévő lehetőségek töredékét sem tudják kihasználni. Miért? Szerintem leginkább az őket körülvevő és egyre jobban rájuk nehezedő törvényi szabályozás, valamint a kapcsolódó szakmai szereplők és egyáltalán az ország (persze tisztelet a kivételnek, mert azért pozitív példa is akad) informatikai, adatkezelési „kultúrátlansága”, mérhetetlen elavultsága miatt.

Az, hogy egy adatbekérés után hetekig nem történik semmi, mert minden résztvevő igyekszik feljebb tologatni a felelősséget, hogy gyakorlatilag kizárólag „butított”, minimális leíró tartalommal ellátott adatokat lehet beszerezni, ráadásul gyakran elképesztően magas áron vagy igen nehezen használható kódolással ill. formátumban, semmilyen pozitív eredményre nem vezet. Az ilyen és hasonló „apró homokszemek” miatt egy felsőszintű döntéseket támogató, hatósági munkát nagyságrendekkel hatékonyabbá tevő térinformatikai rendszer fejlesztése késik, ha viszont nem akarjuk, hogy késsen, akkor pedig áldozni kell a minőségből, pontosságból, ami hosszú távon csak negatív eredményt hozhat.

Alapvető változásra, pontosabban szólva teljes földindulásra volna szükség a szakmában a döntéshozói, legfelső vezetői szinten ahhoz, hogy a térinformatika által nyújtott előnyöket, szolgáltatásokat a jelenleginél sokkal hatékonyabban tudjuk kiaknázni. Sajnos nagyon nehéz a változást előidézni, az előremutató példákat az Interneten napi gyakorisággal láthatjuk is, ám nálunk, attól tartok, igen sokáig kell még várni, hogy ezek közül bármelyiknek akár egy gondolatcsírája is szárba szökkenessen.

Balázs Ildikó (VÁTI KHT, Területi Iroda, Szeged)

ildiko.balazs@gmx.net

Az egyetem befejezése idején (2004) azonnal elkezdtem állást keresni, és sajnos az volt a tapasztalatom, hogy a geográfus végzettségem alapján a felkeresett Munkaügyi Központban nem igazán tudtak besorolni sehova, nem volt ismert a szakmánk. Remélem, hogy a *Geográfus Hírlevél* és a geográfusok híre sokakhoz (munkáltatókhoz és munkaaajánlókhoz is) eljut, és kiderülhet az, hogy milyen sokszínűek vagyunk és milyen sok feladat körben helyt tudunk állni.

A szegedi szűkebb álláslehetőségek miatt én kissé elsodródtam az informatikától, a geográfus szakon szerzett ismereteket is csak érintőlegesen hasznosítom a munkám során. Programmedzserként dolgozom a szegedi VÁTI KHT-nál. Feladatom a nyertes pályázatok finanszírozási feltételeinek és megvalósításuknak nyomon követése. Ez a kevésbé izgalmas része a munkámnak, hiszen elsősorban dokumentációk ellenőrzéséről és további dokumentációk bekéréséről, tehát papírmunkáról van szó. Úgy gondolom, itt ismerkedtem meg igazán a bürokrácia fogalmával. További feladataim közé tartozik a projektek kivitelezésének információk szolgáltatásával történő segítése és a projektek megvalósítóival való állandó kapcsolattartás. Sajnos eléggé meg van kötve a kezünk, és bár sok esetben egyértelmű, hogy a felmerülő új ötletek összességében nagyon szorosan illeszkednek a nyertes pályázathoz, és kívánatos lenne a megvalósításuk, még sem adhatunk engedélyt a kivitelezésre, mert szigorúan ragaszkodnunk kell az eredeti feltételekhez.

A munkámnak a legkellemesebb része az úgynevezett monitoring-vizit amikor személyes látogatás során megismerem a hozzám tartozó projektek résztvevőit, helyszíneit, a körülményeiket, stb. Így megvan a személyes kontaktus (sok kérdés és sok válasz), illetve a látogatások alkalmával sokszor olyan szakmai előadásokon is részt vehetek, amelyekről egyébként nem is értesülnék, de a téma nagyon érdekes. Sokat tanulok a munkám során.

A VÁTI-n belül szociális típusú projektekkel foglalkozom, amelyeket az Európai Szociális Alapból finanszíroznak. A foglalkoztatási projekteken keresztül az Egyetemmel is kapcsolatba kerülök.

2005. november 1.-én kezdtem a VÁTI-nál. Azóta 17 projektet koordináltam.

Kovács Antal (Földhivatal, Törökszentmiklós)

kovacsanti@yahoo.com

Másfél éve dolgozom a törökszentmiklói földhivatalban, mint földmérési ügyintéző. A hivatalon belül már kb. egy éve az összes, 1:4000 méretarányú külterületi- és 1:1000, ill. 1:2000 méretarányú belterületi térképet beszkeneltük és átalakítottuk vektoros digitális formába. A vezetett állományt jelenleg ITR 2.5-ös formátumban tároljuk, de egyre többen már az ITR 3-mas szoftvert is használgatjuk (a DOS-os 2.5-ös verzió sajnos sokszor kenterbe veri a robosztus 3-mas verziót).

A gyakori, napi feladatok között van a digitális állományból történő adatszolgáltatás (térképmásolatok készítése, EOVS koordináták kiadása, stb.) lakossági célokra, illetve földmérő vállalkozók részére, valamint az általuk felmért és a földhivatal felé leadott munkák (épületfeltüntetés, megosztás, stb.) átvezetése a jogerős állományba. Napi feladatunk természetesen a technikai munkákhoz kapcsolódó, azokat dokumentáló adminisztráció is.

Az állandóbb, tartósabb projektek közül az egyik legjelentősebb most a DATVIEW-ba való konvertálás (ellenőrzés, javítás, stb.), és rövid időn belül tervezik, hogy a TAKAROS-sal összekapcsolva készüljenek a térképi feldolgozások.

Szintén egy nagyobb projekt az „osztatlan közös tulajdonú részarány” földekben kérelemre az „osztatlan közös” megszüntetése. Ez azt jelenti, hogy a tsz földekből a részarány kiadáskor nagyon sokan úgy kaptak földet, hogy egy területnek akár 40, 60, 100 tulajdonosa is van. Ilyenkor csak a részarány tulajdona található meg benne. Például egy 1200 összaranykoronát érő táblában 40 aranykorona jut egy bizonyos tulajdonosra.. Pontosan nem lehet megmutatni, hogy hol helyezkedik el ez a terület a táblán belül, mivel az egész tábla pl. 50 ember osztatlan közös tulajdonában van. 2002 óta lehet igényelni, 2005 nyara óta gyakorlat, hogy kérelemre a földhivatal ingyenesen kiméri az aranykoronának megfelelő földterületet az ilyen táblákból. Az ezzel járó sok munka — értesítések, jegyzőkönyvek, sorsolások, digitális állományok előkészítése, leosztás, vázrajzok készítése —, majd a jogerősen átvezetett megosztások kitűzése (új birtokhatárpontok kikaróztatása, majd birtokba adása) szintén nagyon sok adminisztratív feladattal jár, de sokrétű, változatos munkafázisokat tartalmaz, ezért semmiképpen nem egyhangú, egyedi esetekkel és igazán érdekes emberekkel találkozom a munkám során.

Az említett feladatok mellett alkalmanként kisebb megbízásokat is kapunk, pl. vadásztársaságok számára terület-leválogatást, egyeztetéseket, stb.

Örülök, ha bárki számára sikerült egy kicsit vázolnom a földhivatalban jelenleg zajló geoinformatikai munkákat/munkáimat. Én is szívesen olvasok másokról és várok mindenféle szakmai információt (konferenciák, újdonságok, állás, stb.).

Kothencz Gyula (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)*kothenczgyula@yahoo.com*

2005-ben végeztem a Szegedi Tudományegyetemen geoinformatikus geográfusként. A Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék munkájába korán, már harmadéves koromban bekapcsolódtam. A motiváló környezet, az állandó fejlődés, a tanulás lehetősége, mindig fontos volt számomra, így 2005 tavaszán, még diplomám megszerzése előtt jelentkeztem a Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék által, valamint egy külföldi egyetem által meghirdetett doktori képzésre. Szegedre, a levelező tagozatra nyertem felvételt. 2005 nyarán és őszén, mintegy harminc térinformatikai céghez (magyarországi és külföldi egyaránt) küldtem el pályázati anyagom, mint állást kereső geoinformatikus geográfus. Több alkalommal meghívtak interjúra. Egyes esetekben a cég nem jelzett vissza, máskor maga a vezetőség sem tudta pontosan valóban kíván-e térinformatikus szakembert foglalkoztatni. Más alkalmakkor én láttam túl bizonytalannak a szervezet belső helyzetét. 2006 februárjának második felében egy szintén Szegeden végzett geoinformatikus kolléga hívta fel figyelmem, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága által meghirdetett, térinformatikai álláslehetőségre. Kétfordulós interjút, egy szakmai gyakorlati meghallgatást és a Fejlesztési Igazgatóval történt megbeszélést követően, hét pályázó közül én nyertem el az állást.

A természetvédelmi informatika területén egy ötfős, lelkes, fiatal csapat tagjaként a minisztérium Informatikai Osztályán dolgozom. Fő tevékenységünk a kialakítás alatt álló országos méretű, ESRI és MS SQL alapokon nyugvó Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) koordinációs feladatainak ellátása. A TIR az ország területén lévő védett területek (nemzeti parkok, természetvédelmi területek, tájvédelmi körzetek) Európai Unió direktívákon alapuló Natura 2000 területek geometriával rendelkező és azzal nem bíró objektumainak leíró tulajdonságait tároló térinformatikai adatbázis, amely fejlett feltöltési, elemző és lekérdezési funkciókkal bír. A TIR a természetvédelem területén dolgozók napi munkáján a természetvédelemmel kapcsolatos döntéseket megelőző előkészítés támogatásán túl, a nagyközönség számára térképszervert és információs oldalak révén nyújt tájékoztatást természeti értékeinkről. A fejlesztés indulása előtt csapatunk a rendszer technikai paramétereit meghatározó Műszaki Leírást készítette. Jelen szakaszban a fejlesztéssel kapcsolatos folyamatokat hangoljuk össze. A jövőben, mint a rendszer központja a működtetéssel, adat-aggregációval, adattárolással, oktatással, későbbi fejlesztésekkel kapcsolatos koordinációs feladatokat látunk majd el. Tevékenységünk közé tartozik a fent említett védett és Natura 2000 területek, tanösvények, nemzeti parki látogatóhelyek és látogatóközpontok adatbázisainak, térképeinek karbantartása, frissítése, internetes publikációja. Szintén csapatunk végzi az országos jelentőségű természetvédelemmel kapcsolatos térinformatikai elemzéseket, az eredmények kiértékelését, megjelenítését. Személyes feladatköröm igen változatos. Nagy örömmel tölt el a fent említett térképek elkészítése, melyet számos esetben én végzek. Ezen túl hatékonyan részt veszek az adatbázisok előállításában, frissítésében. 2006 őszétől egyre több koordinációs feladatot látok el.

Kollégáimmal fejlett térinformatikai környezetben kihívó és fontos célok érdekében dolgozunk. Munkám során új eljárásokkal, alkalmazásokkal ismerkedem meg. Elhatározásaim közt szerepel, hogy információs rendszerünk fejlesztése, működtetése közben, jól elsajátítsam a progresszív térinformatika módszereit. Erőmhöz mérten Ph.D. kutatási témámmal is foglalkozom, melyben a geoinformatika eszköztárát fluviális folyamatok megértése céljából kívánom alkalmazni.

Báthory István (Földmérési és Távérzékelési Intézet)bathory.istvan@fomi.hu

A diplomaszerezést követően, 2005 szeptemberében kerültem a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) Mezőgazdasági Távérzékelési Osztályára, ahol elemző ügyintézőként dolgozom mind a mai napig.

Az eltelt idő alatt gyakorlatilag az osztályon futó majd minden projektben részt vettem. A teljesség igénye nélkül elsősorban a 2005-ös, országos orthophoto felújítását és javítását, a MEGPAR (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer) éves műveleteinek a több lépcsőfokos elkészítését, a Támogatás Ellenőrzéshez (TÁMELL) és a parlagfű-projekthez kapcsolódó műholdmunkálatokat említeném meg.

Ezekon kívül nagyon sok, más munkában is nyújtottam háttérsegítséget a kollégáknak, amelyek során eredményesen tudtam kamatoztatni a Szegedi Tudományegyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékén megszerzett up-to-date térinformatikai tudásomat. A felsorolt projektekbe való gyors és eredményes bekapcsolódást nagyban megkönnyítette az egyetemi évek alatt megismert és elsajátított szoftverek (ArcView, ArcGIS, ERDAS) alapos ismerete és a több szintet átlátó szemléletmód. Ez nagy segítségemre van a néha egy időben végzett több, párhuzamos munka esetén is.

Tornyánszki Éva (VÁTI KHT, Térségi Tervezési és Területrendezési Iroda)etornyanszki@vati.hu

2006 nyarán, ahogy geográfus diplomámmal elhagytam a Szegedi Tudományegyetem biztonságot adó épületét, határozott tervekkel készültem a nyárra, hogy minden percét kiélvezzem, mert döntésem szerint szeptembertől már geográfusként szerettem volna pénzkereső lenni. A munkakereséssel kapcsolatos tapasztalatlanságomat és naiv magabiztosságomat szerencsére nem tépázták válasz nélkül hagyott pályázatok vagy sikertelen interjúk.

Geoinformatika és környezetkutató szakirányt végeztem annak reményében, hogy így több lehetőségem lesz elhelyezkedni. Két pesti céghez adtam be az életrajzomat, a FÖMI-hez (Földmérési és Távérzékelési Intézet), ahol korábban szakmai gyakorlatomat végeztem, és a VÁTI Kht.-hoz (Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság), ahová tervező-elemző posztra szerettem volna kerülni. Erről az állásról a Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszéken értesültem, de több éves tapasztalat híján, pályakezdőként nem hívtak be interjúra. Később egy térinformatikus álláslehetőség miatt felhívtak, és a kétfordulós személyes és szakmai beszélgetést követően, szeptembertől elhelyezkedhettem a cég Térségi Tervezési Irodáján.

A személyes beszélgetésnél leginkább a szimpátia és a frappánsan összefoglalt önéletrajz volt döntő, amiben a legnagyobb hangsúlyt a szakmai gyakorlat eredményessége és diplomamunkám jelentették. Az egyetem utolsó éve szerintem sorsdöntő lehet a további boldogulás tekintetében. Az akkor elsajátított gyakorlati ismeretek, egy „ütös” diplomamunka téma és a hasznosan eltöltött gyakorlati idő nagy befolyással bír a pályázásnál. Természetesen ahhoz, hogy végül elnyertem az állást nagy szerencse is kellett, és előnyt jelentett az is szerintem, hogy két szakirányt végeztem. Meglepő módon viszont pozitívumnak számított, hogy nincs doktori fokozatom. Később kiderült, hogy a FÖMI-hez beadott pályázatom is sikeres volt, de nagyon örülök, hogy végül a VÁTI-hoz kerülhettem.

A VÁTI Kht. napjainkban rendkívül összetett feladatkört lát el a hazai területfejlesztésben és területrendezésben, többek között részt vesz az uniós Regionális Fejlesztés Operatív Program és az INTERREG Közösségi Kezdeményezés programok megvalósításában. Az országban több kihelyezett állomás található, és a fővárosi központon belül a különböző irodákban is szerteágazó funkciókat látnak el, így az együttműködés mellett a feladatkörök egészen elkülönülhetnek.

A Térségi Tervezési Irodán szakértő tervezők és elemzők területfejlesztéssel és területrendezéssel összefüggő döntéshozói feladatainak ellátásában térinformatikusként biztosítom a térképi háttérrel. Az irodán 16-an dolgozunk, a tapasztalt tervező gárda munkáját segítjük egy informatikus végzettségű munkatársammal, így minden projektben részt veszünk a kezdeti fázistól egészen a tervek térképi kivitelezéséig. A most futó projektek közül szeptember óta én eddig a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének felülvizsgálatában és a Tisza vízgyűjtő (román-magyar közös) területének magyarországi szakaszára vonatkozó területfejlesztési és -rendezési tanulmányterv elkészítésében kaptam feladatokat.

Nemzetközi együttműködéssel készül egy tervdokumentum, amely rögzíti a Tisza vízgyűjtőjén a távlati területfejlesztési irányokat és stratégiai célkitűzéseket, és felállítja a terület-felhasználásra és térszerkezetre vonatkozó célrendszereket, irányelveket a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéssel összhangban. Ehhez készítünk gazdasági, társadalmi, környezeti adatokat feldolgozó térképeket is.

Elsősorban ArcGIS szoftvereket használunk a tematikus térképek készítéséhez, de AutoCAD-ben is dolgozunk néha. A végleges terveket alátámasztó térképekhez számos adatbázisból származó forrást kell összhangba hozni. Az adatok nagy része digitális állományból kerül feldolgozásra, de mivel a tervek készítésének fontos állomása a különböző érdekképviseletek kompromisszumos egyeztetése, így a változásokat sokszor nekünk kell vezetni a térképeken.

Környezetkutatóként a projektek dokumentációs részébe is bekapcsolódom, melyhez minden segítséget megadnak az irodán, így különböző hatásvizsgálatok és analízisek mélyebb, tudományos háttérben is közreműködhetek. Szakmai gyarapodásomat tanfolyamokkal és konferenciákon való részvétellel segítik elő.

Eddigi tapasztalataim alapján sok pozitív élményt szereztem a szakma megítélésével kapcsolatban, azonban azt hiszem, hogy ez leginkább a cég és az iroda egyéni szemléletével függ össze. Állami céggént sajnos sokban függ az érvényesülés lehetősége a napi politikai helyzettől is. A területfejlesztés tudatos és szakmailag megalapozott előkészítését sokszor kevesebb figyelemmel illetik, ami a geográfia környezetkutatói oldalát csorbítja, de a térinformatikai rész, úgy érzem, sok lehetőséget kínál. Kellemes tapasztalatom még, hogy földrajzos szemléletem bizonyos fokú előnyt jelent a tervezőkkel való együttműködés során, az informatikus kollegámhoz képest. Az informatikai ismereteket azt hiszem, talán könnyebb elsajátítani a gyakorlat során. Az iroda hatékonyságát a nagy szakmai tapasztalat mellett a csapatmunka és egymás értékeinek megbecsülése adja.

Lejegyezte: Bódis Katalin

„Álmodtam, egy világot magamnak...”

A kaland a Miskolci Egyetem Bányamérnöki Karán kezdődött – mint oly sokunknak – s a szépeplékű JATE földrajzi tanszékein folytatódott. Diploma, majd három év PhD ösztöndíj. Ez utóbbi megítélése, még számomra is ellentmondásos, de mindenkinek azt tanácsolom, hogy alaposan gondolja meg, mihez akar kezdeni az életben, abban a nagybetűsben.

Jómagam fél éves angliai ösztöndíjam alatt vettem számot a tanultakkal és céljaimmal. Ott szembesültem azzal, hogy bizony a „tefő” geoinformatikai képzése – ha kellő energiát fektetünk bele – bizony piacképes tudást kínál(hat). Ez leginkább úgy jelentkezik, hogy ha nem is tudjuk azonnal, melyik gombot kell megnyomnunk, azt tudjuk, mit kellene tennie annak a gombnak.

Angliából visszatérve dolgozni akartam. Valami gyakorlati dolgot, amitől kevesebb ember hal éhen, több bűnözőt kapnak el, ésszerűbb mezőgazdasági támogatási rendszer épül, kijutunk a focivébére, stb. Ekkor jött egy állásajánlat, melyre a manapság oly divatos „fenntarthatóság” zászlaját tűzték ki, s mindez az agrárium hajójának árbocán lobogott. (Vagy dübörgött?) Gondoltam, most megcsinálom a szerencsém! Jó munkahely, érdekes munka, csinovnyikok kényelmes élete! Egy jól hangzó rövidítés mögött, az agrár-környezetgazdálkodási támogatások hatását monitoringozni hivatott elnevezés rejtőzött, s rejtőzik a mai napig. De milyen jól! Az, hogy fél évet vártunk a felvételre – áprilisi interjú után novemberi munkakezdés –, hogy nem a beígért státuszt kaptuk, s a helyzetünk a mai napig tisztázatlan, kvázi ingyen dolgozunk, egy dolog. Mondhatni, egyéni „szoc” probléma – bár egy állami cég esetében nem túl elegáns.

Azonban az már több mint bosszantó, amikor „mernek egy nagyot álmodni” – félreértés ne essék, ez szükséges és jó –, de az ébredés elmarad, és a jó ötletből, egy hevenyészett módon leskiccelt, átgondolatlan projekt lesz, amire elköltenek sok százmillió forintot, úgy, hogy még azt sem tudni, mi is a projekt célja!

De ha felelősen meg is tervezik a projektet, olyan prózai okok szabnak gátat az eredményes munkának, mint az adatok hozzáférhetetlensége, vagy éppenséggel ára.

Az egyszerű geográfus azt gondolná, hogy államnak végzett munkához, az állam pénzén előállított adatokat majd szépen megkapja, hiszen együtt építjük Európát, no meg egy kicsit Magyarországot is. De hamar rájön, hogy hiába a holisztikus gondolkodásmód, a szintetizálás képessége és a sok egyéb varázsszó, ami a földrajzosokat jellemzi – ill. jellemzik magukat –, bizony, nem a szükség szüli, és nem a szaktudás készíti a programokat! Akkor micsoda? A szervezetek, intézetek és érdekcsoportok lobbyereje, és sok projekt nem más, mint mesterséges öngazolása a létezés jogosságának.

Mi az eredmény? Görcsölés, hogy mit lehet kihozni abból a kevésből, ami van, hogy azért még a használhatóság és az okosan elköltött pénz látszatát keltse, félkész monitoring-rendszerek dömpingje, inkompatibilis vagy éppen redundáns adatbázisokkal, a születésnél bábáskodó lobbyharcok továbbélése, „parasztvakító” eredménytérképek, és olyan új, megdöbbentő felfedezések, mint, hogy a magyar állattartó telepek jelentős hányada az Adria közepén van! Éljen a magyar osztriga!

Miért van mindez? Szorítkozzunk most csak a térinformatika területére! A legnagyobb probléma, hogy a potenciális végfelhasználók közül, még mindig rendkívül kevés azoknak a száma, akik egyáltalán tisztában vannak vele, mi a csudát is jelent egyáltalán a szó maga, és egyáltalán, kik a térinformatikusok. Jó, ha valaki tudja, hogy azok a fickók/lányok, akik a szép színes térképeket rajzolják, meg valami csoda folytán ábrázolni tudják a kézi GPS

képernyőjéről papírra másolt, majd Excel táblába – ideális esetben be- és nem elgépelt – rendezett koordinátákat! De az esetek többségében nemes egyszerűséggel figyelmen hagyják a tér vagy a geo előtagot, s nyugodtan dőlnek hátra – a mára már megemésztett és mindenre használt – informatikus szóval, hogy aha, értem már!

Talán ennek – ha elejét venni már nem is lehet – gyógyítására szolgálhatna új fogalmak bevezetése. Távol álljon tőlem a nyelvújítás, de még azok körében is keverednek a fogalmak és a képzettségek, akik maguk is a GIS szektorban – amennyiben létezik ilyen itthon – dolgoznak. Mit csinál egy térinformatikus? A jelenlegi állapot szerint rendszergazda, programozó, fejlesztő, projektmenedzser, elemző, adatgyűjtő, stb. Ha sikerülne bevezetni itthon is – megfelelő magyarítással – a *data analyst*, *GIS expert*, *GIS technician*, *GIS manager*, stb. elnevezéseket, már az állások meghirdetésénél pontosabb képet kapnának az álláskeresők, az alkalmazók pedig, miután utánanézték a fogalmaknak, tisztában lennének, milyen szakemberre van szükségük.

Konklúzió? Még korai lenne. Inkább taposni kell azt a geográfus szakot, és elolvasni mindent, ami a kezünkbe kerül, geomorftól, a térinfón keresztül Christhallerig!

Fejes Csaba, Budapest

EGEA Magyarországon, újra

Tájékoztatjuk az összes földrajz oktatásával foglalkozó hazai felsőoktatási intézményt, hogy Magyarországon szeretnénk újra meghonosítani az EGEA-t. (*EGEA=European Geography Association for students and young geographers www.egea.eu*) Ehhez azonban az Önök hathatós segítségére van szükség. A diákságot mozgósítani kellene, ami egy igen nehéz feladat, de aktív diákság nélkül nincs lehetőség arra, hogy az **EGEA** érdemben és hosszú távon újra meghonosodjon Magyarországon.

Mit is kínálhat az EGEA?

1. Új nemzetközi felsőoktatási kapcsolatok kiépítését. Erasmus-kapcsolatok kiépítése, megerősítése, ill. akár egy teljes képzés, pl. MSc képzés részvételére külföldi hallgatók összegyűjtése, toborzása.
2. Miben lehet még hasznos? Projektek lebonyolítására, csereprogramok szervezésére, amihez egy megfelelő csapattal PR-fogásként is alkalmazható megoldásként az egyes intézmények, azon belül pedig leginkább az intézetek és tanszékek számára nyílik alkalom, hogy profitálhassanak belőle.
3. A lebonyolított rendezvények révén a diákok a tanórákon nem megszerezhető ismereteket sajátíthatnak el meg. Így a kiemelkedő képességű hallgatók, akik a későbbiekben az intézmény falai között gyarapítják kutató munkájukkal a tanszék vagy intézmény dicsőségét, egyben képesek lesznek akár nemzetközi szinten is menedzselni az intézményt.

Véleményüket, segítő tanácsaikat szívesen látjuk.

Nagy Gábor
EGEA kapcsolattartója, Szeged
teruletfejlesztes@googlegmail.com

Gyöngyös-Mátravidéki Osztály alakult

A Magyar Földrajzi Társaság területi osztálya Gyöngyösön

A Magyar Földrajzi Társaság Választmánya 2006. november 16-i ülésén támogatta a Gyöngyös-Mátravidéki Osztály alakítására vonatkozó javaslatot, amelynek nyomán a tagság 2006. december 12-én alakuló ülést tartott Gyöngyösön a Hotel Opálban.

A megjelent tagok egyhangú szavazással az osztály elnökévé Dr. Dávid Lóránt főiskolai docenst, a Turizmus és Területfejlesztési Tanszék vezetőjét, az osztály titkárává Dr. Bujdosó Zoltán főiskolai adjunktust választották. 2007 elejétől az új osztály folyamatosan szervezi programjait (szakmai utak és előadások). Az osztály várja a további érdeklődőket (éves tagdíj: 4.000 Ft, diákoknak: 3.000 Ft), jelentkezési lap kérhető a davidlo@karolyrobert.hu címen.

A földrajztanár elektronikus eszközkészlete

Tisztelt Kollégáim!

A **nEtSZKÖZKÉSZLET** (<http://netszkozkeszlet.ektf.hu>) egy multimédiás, internetes szolgáltatás, melynek ingyenes letöltésével a tanár regisztráció után egy virtuális dolgozószobába jut, amelynek különböző berendezéseire, berendezésrészeire (fiók, polc, falitérkép, földgömb, laptop, TV stb.) kattintva továbbléphet a földrajztanár számára szükséges taneszközökhöz.

A honlapot elsősorban földrajztanár és tanárjelölt kollégáknak szánom felhasználásra. Tartalmaz minden olyan elektronikus tanítási eszközt, amire a földrajzóra való felkészülés során szükség lehet. A teljes készlet listáját a *Honlaptérkép* tárja fel.

Több mint harminc taneszköz, több mint kilencven további kínálatát és több száz hasznos hazai és nemzetközi szakmai honlap közvetlen elérését teszi lehetővé az érdeklődő számára.

A nEtSZKÖZKÉSZLET rendszeres használata hozzájárulhat földrajzóraik színvonalának emelkedéséhez és ahhoz, hogy tanítványaik eligazodjanak az egyre gyorsabb ütemben változó információs társadalomban.

Hasznos és kellemes időtöltést kívánok minden Kedves Kollégámnak és minden Kedves Érdeklődőnek!

Pajtókné Tari Ilona, EKF